

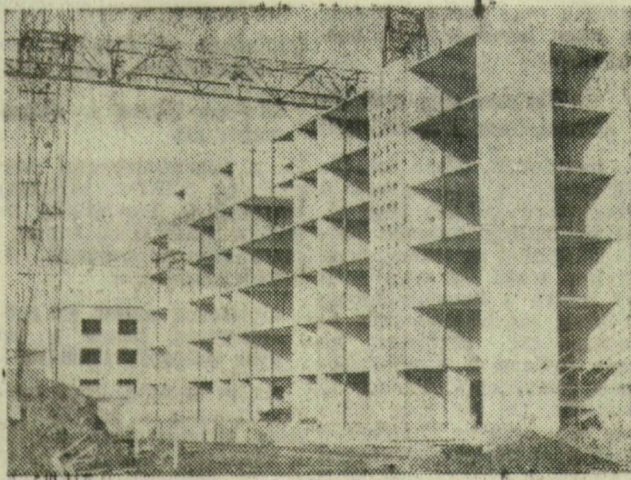

Az erdős magaslatról, amelyen a történelmi nevezetességű és a múltat idéző egykori hírhedt Spielberg vára áll, belátni az egész Brnót, Szeged hatalmas testvérvárosát, ahol 315 ezer ember él. Megkapóan szép a pezsgő életű, domboktól övezett város, patinás műemlékeivel, legkorszerűbb új lakóházaival, a most is gyors ütemben épülő családi otthonaival, a modern technikával dolgozó gyáraival, iskoláival, színházaival és tereivel. Kívül a városon víztükrös csillog, rajta csónakok. Az idevalóságok azt mondják a tőről, amelynek partján takaros üdülőházak sorakoznak: »A mi Balatonunk«.

Brno nemcsak a tudomány és a művészet kiemelkedő otthona, hanem elsősorban a Csehszlovák Szocialista Köztársaság egyik legjelentősebb gyárvárosa. A tekintélyes számú munkásosztály a múltban is határozottan az emberi haladást, a szabadságot akarta, keményen küzdött érte. A munkásmozgalomnak tiszteletet parancsoló emlékeit találjuk a vidéken. Klement Gottwald, a csehszlovák és a nemzetközi kommunista mozgalom kiemelkedő egyénisége az 1920-as években asztalosként Brnóban dolgozott és a nép között a szocializmus igazságát hirdette. Amikor a fasisztus előretörést, a munkásosztály megálljt kiáltott. Brnónak és környékének népe 1938-ban, a város melletti völgyben nagyhőfokú gyűlésen tiltakozott az embertelen fasisztus előretörése ellen. Klement Gottwald tartott beszédet, és harca szövegét. Ma a völgy Gottwald nevét viseli.

Amikor elesítultak a fegyverek, vége lett a második

világháborúnak. Brno népe új életet kezdett, s a munkával teli hétköznapiakban egyik bázisát adta és adja a szocializmus megteremtésének. A régi üzemeket korszerűsítették, s újabb gyárakat emeltek, melyekben a modern technikát alkalmazzák. Traktorokat, elektromotorokat, turbinákat, híradástechnikai berendezéseket, író- és számológépeket, mikroszkópokat, olajipari berendezéseket, textiliákat, bútorkat ad a város ipara. Nagyhirű a többi között a

Előregyártott elemekből készülnek a házak

Sverma- és a Tesla-gyárak terméke. A Tesla híradástechnikai üzem is például a második öt éves tervben épült, s korszerű műhelyeiben több ezer ember dolgozik.

Brnóban készülnek a magyar mezőgazdaságban is nagyon kedvelt, a paraszti munkát könnyítő Zetor-traktorok. A modern és a város peremén épült hatalmas üzem futószalagon ontja a kitűnő gépeket, de még sincs belőlük elég. Ezerszáma körül Zetor hazánkba is, de mivel nagy az igény — ki-

csit várni kell a Zetorokra az új, közös gazdaságoknak. Oldrich Jarusek, a városban megjelenő, nagy példányszámú és népszerű napilap, a Rovnost főszerkesztője, készséges segítőtársunk Brno életének megismerésében, elmondotta azt is:

— A ZKL-gyár kollektívája évről évre többet ad a traktorokból. Idén nemcsak több, hanem új típusú gépek készülnek. A Zetorokból ezután három típus kerül le a szalagról: a 15 lóerős Minor, a 30 lóerős Major és a 45 ló-

erős, és rangsorban első helyen áll egész Csehszlovákiában.

Jó elbolyogni az óváros vén házai között, amelyeknek legtöbbje talán gót és mór stílusban épült a környargós utcákon. Aki régi érdekességet, valamiféle legendát keres, az könnyen rátalál. Érdekes tény például, hogy a brnói operaház volt az első egész Európában, ahol villanyvilágításra tértek át. A villamosítási tervet maga Edison készítette és nagy figyelemmel kísérte a hosszadalmas munkát.

Az 1511-ben épült öreg városháza félkör alakú, alacsony bejáratú boltíve alatt születte fákerek áll. A legenda szerint a XVII. század tájékán az egyik bognár fogadott, hogy a város kapunyitásától annak zárásáig elmegy egy 35 kilométerre fekvő falucskába, s annak erdejéből fát vág ki, kocsikereket készít és még aznap haza is gurítja. A bognár elcsigázottan és halálos fáradtan, éppen kapuzárás előtt, hazagurította a kereket. A fogadást a nagyfizikumú ember megnyerte, de mégis vesztett, mert boszorkánysággal vádolták meg. Az örökös üldözést nem bírta és öngyilkos lett.

Biztos, történelmi tény viszont, hogy Napóleon 1805-ben november 20-tól december 2-ig Brnóban ültette fel főhadiszállását. Ma is teljesen épen és nagybárra korhűen magasodik a Spielberg-re néző, csúcsos tornyú épület, ahol Napóleon lakott.

Lenyűgöző a sok új ház; falait szinte néhány esztendő alatt húzták fel. A lakások kényelmesek, korszerűek és általában két-három szobásak. A háztömbök földszintjén különböző üzleteket helyeztek el, s ezek is a lakók kényelmét szolgálják.

Százsámra épültek és épülnek a családi otthonok a Hybes-negyedben is. (Hybes a munkásmozgalom megteremtésében vezető egyéniség volt Brnóban, 1920-ban halt meg.) A városban a második öt éves tervben 5514 lakás épült. De többre, jóval többre van szükség, hiszen hajlék kell a fészekrakó fiataloknak, s az igények is

egyre nőnek. A harmadik öt éves tervben — célkitűzéseinek megvalósítását idén januárban kezdték — 10 728 újabb lakás építését jelölték meg. Ebből eddig már 1100 lakásegységet építettek meg. Amikor azt kérdeztem, hogy meglesz-e a közel 11 ezer új lakás, akkor kicsit nehezebben néztek rám.

— Elhatároztuk, megcsináljuk — mondták. — A terv az emberek véleménye alapján készült, végrehajtása törvény.

Sokfelé daruk magasodnak, szinte órától órára nőnek a falak. A munkáknál a korszerű és gyors építési elveknek megfelelően többnyire előregyártott elemeket, paneleket használnak. A múlt sok téglakészítő üze- me helyébe — bár természetesen vannak és kellene nagy teljesítményű téglagyárak — épütelemgyárak léptek. A lakáépítési program megvalósításáért teremteték meg a cementgyárat, amely fontos anyagát adja az új otthonoknak. A cementgyárban, ahol magasfokú az automatizálás, hetenként 42 óra a munkaidő.

Egy-egy lakás összerülete eddig általában 50 négyzetméter volt. Most az is cél, hogy 54 négyzetméterre nővelik egy-egy család lakásának területét. A tervezés és a kivitelezés már ennek figyelembevételével történik.

Brnóban a vásárváros magával ragadja a szemlélőt hatalmas arányaival, építé-

A felszabadulási emlékmű

szeti megoldásaival. A híres brnói nemzetközi vásár és kiállítás épületei, kiállítási csarnokai, virágos sétányai, beton gépkocsi parkirozóhelyei 65 hektárnyi területet foglalnak el. A pavilonok most még üresek, de a

vásár vezetősége már készül az idei megnyitóra.

— A vásár és a kiállítás — mondotta dr. Jiri Vondracek, a vásár sajtóirodájának vezetője, szíves útikalauzunk — szeptember tizedikén nyitja kapuit, s szeptember 24-ig tart nyitva.

— Hány ország vesz részt a kiállításon?

— Az idei vásáron és kiállításon 34 ország vesz részt. A szocialista országokkal együtt eljönnek Brnóba a legjelentősebb európai kapitalista országok iparának képviselői is. Maga az egész vásár jelképezi és szolgálja a népek békés együttélését, gazdasági együttműködését.

— Magyarország bejelentette-e már részvételét?

— Természetesen. Akárcsak tavaly, most is itt lesznek a magyar ipar termékei.

A vásárt és kiállítást évenként milliók keresik fel Csehszlovákia minden részéből. Az idei vásár iránt is igen nagy az érdeklődés, már előre látható, hogy nem juthat el oda mindenki, aki szeretne.

Remekmű a hatalmas, 42 méter magas, koralakú kiállítási pavilon és 27 tonna súlyú üvegkupolája. Érdekes, hogy a kupolát a földön állították össze és azután emelték a magasba. Több országból érkezett igény, hogy számukra is építsenek hasonló pavilont. Ilyen kéressel jelentkeztek Kanadából is. A csehszlovák építészeti győgszeme egyébként a vásárváros minden épülete. Tíz emelet magas a tavaly épített irodaház, amelyben kényelmek és a legmodernebbül berendezettek a tanácskozótermek, társalgók.

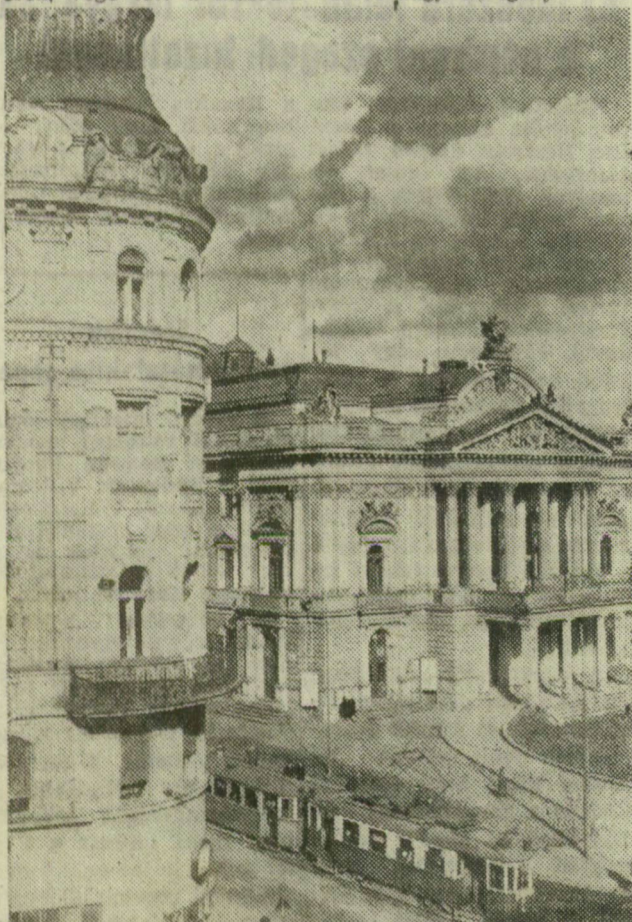
A roppant méreteket mutatja az is, hogy a vásár és kiállítás idején ötezer ember végez ott munkát.

Brnót megőrzi az emlékezet. A legmaradandóbbak az emberekkel való találkozások. Kedvesek, előzékenyek — barátaink. Tudják, hiszen a lapok írtak erről, hogy Szeged és Brno testvérvárosok. Idézik, hogy a szegedi látogatást viszonzva, a mi városunkból a városi pártbizottság és a tanács képviselői felkeresték Brnót, s ekkor is tovább szövődött az őszinte barátság.

Brnóban sokat tudnak Szegedről és eredményeiről a munka, az alkotás minden frontján. Amikor búcsúztunk, azt is mondtuk: »Úgy éreztük Brnóban magunkat, mint otthon.« Ezt válaszolták: »Biztos, hogy fordítva is így lenne.«

Szeged és Brno között nagy a távolság, a két város népe azonban mégis egymásra talált.

Morvay Sándor

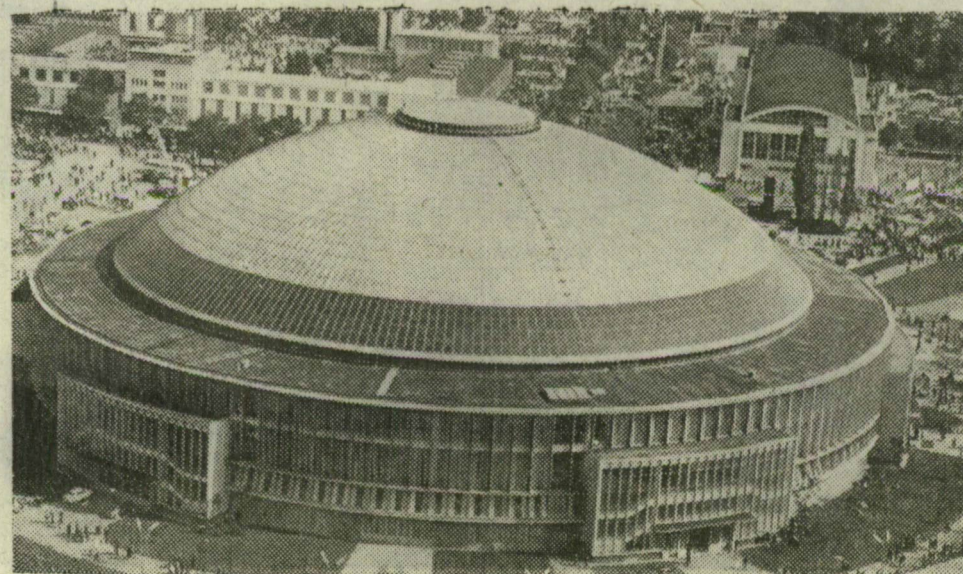

»Telt ház« lapsol estéről estére az operaházban

erős Super. Természetesen mindegyik gépnek megvan a maga feladata. A traktorok löerőben és a hengerek számában különböznek, de összeállításuk azonos alkatrészekből történik.

Természetes dolog, ha külföldön járunk, akkor azt is figyeljük, hogyan élnek az emberek. Megfordultam munkások, pedagógusok és színészek körében, láttam régi és most épített emberi hajlékokat. A kereset és a különféle árak felsorolása helyett elég, ha summázva írom: a Csehszlovák Szocialista Köztársaságban valamivel magasabb az életszínvonal, mint nálunk. Érthető ez, hiszen a szocializmus építésében is előttünk járnak, technikailag fejlettebbek. Igaz azonban, hogy — bár kalóriadús ételeket fogyasztanak — nem esznek úgy és annyit, mint a magyarok. Nálunk csinosabbak a nők és a férfiak. Természetesen ott is, rendszeren, korszerűen öltöznék, de a divatot nem hajszolják. Csehszlovákiában és Brnóban is sok a motorkerékpár, az autó, amelyek között jócskán futnak, a célnak megfelelően, a régebbi típusok is. A háztartásokban sok a különféle gép, amely a »második műszak« munkáját könnyíti, gyorsítja.

A mozik, színházak és egyéb szórakozóhelyek zsúfoltak. A munkások körében rengeteg a színházzajongó, és belépőjegyhez bizony nehéz hozzájutni. Brnóban négy színház tart előadásokat. Külön otthona van az operának, a balettnak, a prózának és a kamaradaraboknak. Az ötödik színház különben most épül. A brnói balettszínház különösen hí-

A nemzetközi vásár és kiállítás hatalmas üvegkupolás pavilonja